Laiškas Algirdui Jakševičiui, 1936-12-22, [iš Kauno – į Maskvą].

Brangus Kolega, / Straipsnius – gavau, puikūs jie, – įdomi medžiaga ir gerai parašyti!

Brangus Kolega [1],

Straipsnius — gavau [2], puikūs jie, — įdomi medžiaga ir gerai parašyti! Ir toliau žadamieji — labai įdomūs! Su Stiopkos žurnalu [3] — vis dar kaip reikiant nesiklijuoja. Turėjo išeit prieš Naujus metus, bet vis dar kažkas ten trūksta. Išeis turbūt tik sausio pradžioj. Redaktoriumi pakviestas L. Kalvelis [4], bet jis gi šiek tiek balamūtas! Grybauskui [5] straipsnius atiduoti — nebūtų prasmės, nes „Vakarai“ [6] nuo N. metų — nebeis. „Literatūra“ [7] — taip pat uždaryta, nebeis (mano straipsnio antroji pusė taip ir liko nespausdinta). Jeigu kartais Stiopkos „Aitvarą“ trauktų koks noglas (rodos, vis delto netrauks), gal straipsnius būtų galima kur kitur tuomet atiduoti. Į „Vairą“ [8] ar „L. aidą“ [9] — aš negalėčiau atiduoti, o į bet kurius kitus (kairėn ar dešinėn) — mielu noru patarpininkaučiau.

Mes dabar švenčiam Kipro [10] jubil[i]ejaus komedijas, — nebloga režisūra. Tik siužetas — baisiai jau koktu; ne menininko jubil[i]ejus, bet partinio klubo nario.

Aš jau nė į vieną tą iškilmę nevaikštau. Plačiau mūsų teatro reikalus rašiau Žilinskui [11] — jis turbūt papasakojo? Pasirodo, Kymantaitė [12] — ne tik Sutkaus [13], bet ir Žalinkevičaitės [14] dabar artimiausia prietelka, — suprantama, kodėl Žilinskui rašo ji provokacinius laiškus!

Linksmų Naujų metų! Labų dienų nuo mano pamilijos Tamstai ir Žilinskams! Turint laiko — prašau rašyti. Mums visiems Tamistos laiškai — itin įdom[ūs].

Tam[s]t[o]s Baly[s] Sruoga
1936, gruodžio 22 d.

„XX amž.“ [15] kunigas Kemėšis [16] rašo, kad Putinas [17] su savo „Altorių šešėliu“ bolševizmo naudai padarė daugiau negu visos komunistų jačeikos [18] Lietuvoj per 10 metų! Putinas – bolševikų tarnas! [19]

KOMENTARAI

[1] Algirdas Jakševičius (1908–1941), režisierius, aktorius, pedagogas, 1935–1936 m. stažavosi Jevgenijaus Vachtangovo teatre Maskvoje.

[2] BS (1896–1947), VDU Humanitarinių mokslų fakulteto dėstytojas, profesorius.

[3] Galbūt kalbama apie *Aitvarą* – satyros žurnalą, leistą 1927–1928 m. Kaune. Jį leidžiant, bendradarbiavo dailininkas Stepas Žukas.

[4] Leonas Kalvelis (1908), buvęs BS teatro seminaro dalyvis, spaudos darbuotojas.

[5] Juozas Grybauskas (1906–1964), BS teatro seminaro dalyvis, režisierius, teatrologas, 1933–1938 m. Valstybės teatro Klaipėdos skyriaus aktorius.

[6] *Vakarai* – dienraštis, ėjęs 1936–1939 m. Klaipėdoje.

[7] *Literatūra* – literatūros, meno ir kultūros žurnalas, leistas 1936 m. Kaune. Bendradarbiavo BS. Oficialus redaktorius Vincas Krėvė. Faktiškai redagavo Kostas Korsakas, Petras Cvirka. Žurnale išspausdintas BS straipsnis apie bylinėjimąsi dėl literatūros kūrinių autorystės, atribucijos, autentiškumo (Balys Sruoga, „Keista draugija“, in: *Literatūra*, 1936, Nr. 2, p. 20). Matyt, autorius planavo rašyti tęsinį.

[8] *Vairas* – iliustruotas žurnalas, leistas 1929–1940 m. Kaune. Bendradarbiavo BS. Redagavo Izidorius Tamošaitis.

[9] Lietuvos aidas – laikraštis, 1928–1940 m. leistas Kaune. 1934–1936 m. redagavo Vytautas Alantas.

[10] Kipras Petrauskas (1885–1968), dainininkas (tenoras). 1930–1936 m. gastroliavo Pietų Amerikoje.

[11] Andrius Oleka-Žilinskas (1893–1948), režisierius, aktorius, pedagogas. 1935–1940 m. Niujorko trupės (JAV) vadovas.

[12] Kazimiera Kymantaitė (1909–1999), režisierė, 1934–1940 m. Valstybės teatro aktorė.

[13] Antanas Sutkus (1892–1968), Valstybės teatro režisierius.

[14] Elena Žalinkevičaitė (1900–1986), Kipro Petrausko žmona, poetė, dramaturgė, Valstybės teatro aktorė.

[15] ~ *santr* =*XXI amžius*.

[16] Fabijonas Kemėšis (1880–1954), kunigas, ekonomistas, profesorius. Nuo 1930 m. Kauno kapitulos garbės kanauninkas.

[17] Vincas Mykolaitis-Putinas (1893–1967), rašytojas, Lietuvių rašytojų draugijos pirmininkas.

[18] Ячейка ~ *rus* =akis.

[19] BS perpasakoja Fabijono Kemėšio mintį apie 1933 m. išleistą Vinco Mykolaičio-Putino romano Altorių šešėly padarytą įtaką: „Iš čia suprantama, kad ir Lietuvoje ateistinis komunizmas gali džiaugtis turįs begales savo rėmėjų. Vienas mūsų talentingasis Putinas savo „altorių šešėliais“, paleidęs prieš trejetą metų į kraštą gausų kiekį talento pasaldintų nuodų, daugiau padarė komunizmo naudai Lietuvoje, kaip visų „jačeikų“ ilgų metų triūsas“ (Fabijonas Kemėšis, „Komunizmo talkininkai Lietuvoje“, in: *XXI amžius*, 1936-12-07, Nr. 141, p. 3–4).